

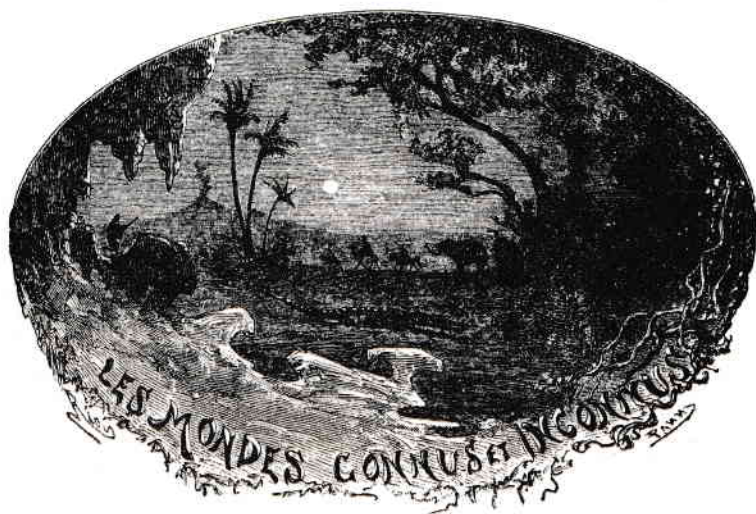
JULES VERNE

CĂPITANUL HATTERAS

II. DEȘERTUL DE GHEAȚĂ

Ilustrații de Edouard Riou

Traducere și note de Iosif Katz

CUPRINS

I. Inventarul doctorului	5
II. Primele cuvinte ale lui Altamont	14
III. Șaptesprezece zile de mers	25
IV. Ultimul glonț	35
V. Foca și ursul	45
VI. Porpoise.....	54
VII. O discuție despre hărți.....	64
VIII. O călătorie spre nordul Golfului Victoria.....	73
IX. Frigul și căldura.....	84
X. Plăcerile iernatului	92
XI. Urme neliniștitoare.....	101
XII. Închisoarea de gheață	111
XIII. Mina	120
XIV. Primăvara polară.....	130
XV. Trecerea din nord-vest	138
XVI. Arcadia boreală	149
XVII. Revanșa lui Altamont	159
XVIII. Ultimele pregătiri.....	166
XIX. Marșul spre nord.....	171
XX. Urme pe zăpadă.....	181
XXI. Marea liberă	190
XXII. Apropierea de pol.....	199
XXIII. Pavilionul englez	210
XXIV. Curs de cosmografie polară	216
XXV. Muntele Hatteras.....	226
XXVI. Întoarcerea în sud.....	238
XXVII. Încheiere	248

I

INVENTARUL DOCTORULUI

Era îndrăzneț planul pe care-l avusese căpitanul Hatteras, de a se ridica până în nord și de a-i rezerva Angliei, patria sa, gloria descoperirii polului boreal al lumii. Viteazul marinar făcuse pentru aceasta tot ce era omeneste posibil. După ce luptase timp de nouă luni împotriva curenților, împotriva furtunilor, după ce sfărâmasese munții de gheață și despicase banchizele, după ce luptase cu gerurile unei ierni cum nu se mai pomenise în regiunile hiperboreene, după ce repetase în cursul expediției lucrările înaintașilor săi, după ce controlase și refăcuse, ca să spunem așa, istoria descoperirilor polare, după ce-și mânase bricul său, *Forward*, dincolo de mările cunoscute, în sfârșit, după ce-și îndeplinise sarcina pe jumătate, își văzu dintr-odată marile lui planuri nimicite! Trădarea, sau mai curând descurajarea echipajului istovit, din cauza încercărilor prin care trecuse, nebunia criminală a câtorva instigatori îl lăsaseră într-o situație înspăimântătoare: din optsprezece oameni imbarcați la bordul bricului, mai rămăseseră patru, părăsiți, fără mijloace de trai, fără vas, la peste două mii cinci sute de mile depărtare de țara lor.

Explozia lui *Forward*, care sărise în aer sub ochii lor, le răpea și ultimele mijloace de existență.

Totuși, curajul lui Hatteras nu slăbi în fața acestei teribile catastrofe. Tovarășii care rămăseseră erau cei mai buni din echipajul lui, oameni plini de eroism. Făcuse apel la energia, la știința doctorului Clawbonny, la devotamentul lui Johnson și al lui Bell, la propria sa credință în acțiunea pe

care o întreprinsese, îndrăzni să vorbească despre speranță, chiar în această situație disperată; vitejii lui tovarăși l-au înțeles și trecutul unor oameni atât de hotărâți era o garanție a curajului lor în viitor.

Doctorul, după energicele vorbe ale căpitanului, a vrut să-și dea seama exact de situație, și, părăsindu-și tovarășii opriți la cinci sute de pași de vas, se îndreptă spre teatrul catastrofei.

Din *Forward*, vasul acesta construit cu atâta grijă, din bricul atât de scump, nu mai rămăsese nimic; ghețuri învălmășite, resturi informe, înnegrite, arse, bare de fier răsucite, bucăți de cablu care mai ardeau ca niște prislugă¹ de artilerie, și, în depărtare, câteva rotocoale de fum târându-se ici-colo, pe deasupra icefieldului, erau mărturiile ale violenței acestei explozii. Tunul de pe teugă, zvârlit la o distanță de mai multe prăjini, zăcea pe un bloc de gheață care semăna cu un afet. Solul era presărat cu tot felul de resturi, pe o rază de aproape două sute de metri; chila bricului zăcea sub o grămadă de ghețuri; aisbergurile, în parte topite de căldura incendiului, își redobândiseră iar tăria lor de granit.

Doctorul începu atunci să se gândească la cabina lui devastată, la colecțiile pierdute, la prețioasele sale instrumente făcute bucăți, la cărțile lui rupte, făcute scrum. Atâtea bogății nimicite! Privea cu ochii umeziți acest uriaș dezastru, gândindu-se nu la viitor, ci la această ireparabilă nenorocire care-l lovea atât de cumplit.

În curând se apropie de el Johnson; figura bătrânului marinar purta urmele ultimelor sale suferințe; trebuise să lupte împotriva tovarășilor săi revoltați, apărând vasul ce-i fusese dat în pază.

Doctorul îi întinse o mână pe care șeful de echipaj o strânse cu tristețe.

– Ce ne vom face, prietene? întrebă doctorul.

– Cine poate ști dinainte? răspunse Johnson.

– Înainte de toate, continuă doctorul, să nu ne lăsăm pradă disperării și să fim băbrați!

– Da, domnule Clawbonny, răspunse bătrânul marinar, aveți dreptate; în momente de mare nenorocire, trebuie luate mari hotărâri; suntem într-o situație păcătoasă, să ne gândim cum să ieșim din ea.

¹ Prislugă – tub sau trestie umplută cu pulbere explozivă.

*Din vasul construit cu atâta grijă, din bricul atât de scump,
nu mai rămăsese nimic.*

– Bietul vas! suspină doctorul, mă legasem sufletește de el, îl iubeam cum îți iubești căminul, casa în care ai trăit toată viața, și n-au rămas din el decât resturi de nerecunoscut!

– Cine ar crede, domnule Clawbonny, că am fi putut îndrăgi atât această îmbinare de bârne și de scânduri!

– Dar cu baleniera ce s-a întâmplat? întrebă din nou doctorul, rotindu-și privirile, nici ea n-a scăpat de distrugere?

– Ba da, domnule Clawbonny, Shandon și ai săi, care ne-au părăsit, au luat-o cu ei.

– Și piroga?

– Sfârâmată în mii de bucăți! Priviți aceste câteva foi de tinichea, calde încă, asta-i tot ce a rămas din ea.

– Așadar, nu mai avem decât halket-boat-ul?

– Da, datorită ideii pe care ați avut-o de a-l lua în călătoria dumneavoastră.

– E puțin, spuse doctorul.

– Mizerabilii trădători care au fugit! exclamă Johnson. Fie ca Cerul să-i pedepsească așa cum merită!

– Johnson, răspunse doctorul cu blândețe, nu trebuie să uităm că suferința i-a pus la grele încercări! Numai cei mai buni pot să rămână buni în nenorocire, acolo unde cei slabi sunt doborâți. Să-i plângem pe tovarășii noștri pentru nefericirea lor și să nu-i blestemăm!

După aceste vorbe, doctorul rămase tăcut timp de câteva clipe și-și plimbă privirile neliniștite asupra ținutului.

– Ce s-a întâmplat cu sania? întrebă Johnson.

– A rămas la o milă în spatele nostru.

– În paza lui Simpson?

– Nu, prietene, bietul Simpson a căzut din pricina istovirii.

– A murit! exclamă șeful echipajului.

– A murit, răspunse doctorul.

– Nefericitul! spuse Johnson, și cine știe totuși dacă n-ar trebui să-l invidiem pentru soarta lui!

– Dar în schimbul unui mort pe care l-am lăsat acolo, continuă doctorul, aducem cu noi un muribund.

– Un muribund?

– Da! Căpitanul Altamont!

Doctorul îi povesti în câteva cuvinte șefului de echipaj cum l-au întâlnit.

– Un american! făcu Johnson, dus pe gânduri.

– Da, totul ne face să credem că omul acesta e cetățean al Statelor Unite. Dar ce e cu vasul acesta *Porpoise*, eșuat în mod evident, și ce căuta prin ținuturile acestea?

– Au venit să piară aici, răspunse Johnson, își târa echipajul la moarte, ca toți acei pe care îndrăzneala lor îi mână sub cerul acestor ținuturi! Dar, cel puțin, domnule Clawbonny, scopul călătoriei voastre a fost atins?

– Zăcământul acela de cărbuni? întrebă doctorul.

– Da! răspunse Johnson.

Doctorul clătină din cap cu tristețe.

– Nimic? întrebă bătrânul marinar.

– Nimic! Alimentele ne-au lipsit, oboseala drumului ne-a zdrobit!

N-am atins nici măcar țărmul semnalat de Edward Belcher!

– Așadar, repetă bătrânul marinar, nu ați găsit combustibil?

– Nu!

– Nici alimente?

– Nu!

– Și nici vapor cu care să ajungem înapoi în Anglia!

Doctorul și Johnson tăcură. Îți trebuia mare curaj ca să privești în față această situație îngrozitoare.

– În sfârșit, spuse șeful de echipaj, cel puțin situația noastră e limpede! Știm la ce să ne așteptăm! Dar să ne ocupăm de ceea ce e mai urgent: temperatura e glacială și trebuie să construim o casă de zăpadă.

– Da, răspunse doctorul, cu ajutorul lui Bell ne va fi ușor, apoi vom merge să căutăm sania, îl vom aduce cu noi pe american și ne vom sfătui cu Hatteras.

– Bietul căpitan! făcu Johnson, care mai găsea puterea să se uite pe sine. Trebuie să sufere mult!

Doctorul și șeful de echipaj se înapoiară la tovarășii lor.

Hatteras stătea în picioare, nemișcat, cu brațele încrucișate, cum îi era obiceiul, mut și privind în zare, spre viitor. Figura lui își recăpătase fermitatea obișnuită. La ce se gândea acest om extraordinar? Era preocupat de situația disperată în care se afla sau de planurile lui nimicite? Se gândea să se întoarcă, în cele din urmă, de vreme ce oamenii, elementele naturii, totul conspira împotriva încercării sale?

Nimeni n-ar fi putut să-i afle gândurile ascunse. Credinciosul Duk rămânea alături de el, sfidând o temperatură ce scăzuse la treizeci și două de grade sub zero¹.

¹ –36°C.

Bell, întins pe gheață, nu făcea nicio mișcare; părea neînsuflețit; asta putea să-l coste viața; risca să degere cu totul.

Johnson îl scutură cu putere, îl frecă cu zăpadă și reuși, nu fără trudă, să-l scoată din starea de toropeală.

– Hai, Bell, curaj! îi spuse el. Nu te lăsa doborât. Scoală-te, avem de discutat despre situația în care ne aflăm și ne trebuie un adăpost! Ai uitat, oare, cum se face o casă de zăpadă? Hai, vino să mă ajuți, Bell! Iată un aisberg care nici nu dorește altceva decât să se lase scobit! La treabă! Asta ne va reda ceea ce nu trebuie să ne lipsească aici: curaj și înțelegere!

Bell, revenindu-și puțin la auzul acestor vorbe, se lăsă condus de bătrânul marinar.

– În timpul acesta, spuse el, domnul Clawbonny își va lua sarcina de a merge până la locul unde se află sania și o va aduce aici cu câinii.

– Sunt gata să plec, răspunse doctorul, într-o oră voi fi înapoi.

– Îl însoțești dumneata, căpitane? mai spuse Johnson, îndreptându-se spre Hatteras.

Acesta, deși cufundat în gândurile lui, auzise propunerea șefului de echipaj, căci îi răspunse cu glas blând:

– Nu, prietene, dacă doctorul binevoiește să-și ia această sarcină... Trebuie luată o hotărâre înainte de sfârșitul zilei și simt nevoia să rămân singur ca să reflectez. Duceți-vă și faceți tot ce veți crede de cuviință pentru prezent. Eu mă gândesc la viitor.

Johnson se întoarse la doctor.

– E ciudat, îi spuse acestuia, căpitanul pare să fi uitat de orice mânie. Niciodată glasul lui nu mi s-a părut atât de binevoitor...

– Asta-i bine, răspunse doctorul, și-a recăpătat sângele-rece. Crede-mă, Johnson, omul acesta este în stare să ne salveze!

Spunând aceste vorbe, doctorul își strânse gluga cât putu mai bine și, în mână cu bastonul său cu vârf de fier, o luă pe urmele saniei, prin ceața pe care luna o făcea aproape luminoasă.

Johnson și Bell se puseră imediat pe treabă; bătrânul marinar îl stimula cu vorbele sale pe dulgher, care lucra tăcut; nu era nimic de construit, ci numai de scobit un bloc mare; gheața, foarte tare, făcea dificilă folosirea cuțitului, dar, în schimb, tăria ei asigura rezistența locuinței; în curând,

Johnson și Bell putură lucra la adăpost, în groapa lor, aruncând afară ceea ce tăiau din masa compactă.

Hatteras făcea din când în când câțiva pași și se oprea brusc; era evident că nu voia să ajungă la locul unde se aflase nenorocitul lui bric.

Așa cum făgăduise, doctorul se întoarse curând; îl aducea cu dânsul pe Altamont, întins pe sanie și învelit în pânza cortului; câinii groenlandezi, slăbiți, istoviți, flămânzi, de-abia mai trăgeau și-și rodeau curelele; era timpul ca întregul grup, oameni și animale, să se hrănească și să se odihnească.

În timp ce casa era scobită tot mai adânc, doctorul, scotocind în dreapta și în stânga, avu fericirea să găsească o sobiță pe care explozia aproape că o cruțase și al cărei burlan strâmbat putu fi îndreptat cu ușurință; doctorul o aduse cu un aer victorios. După trei ore, adăpostul de gheață era bun de locuit; soba a fost instalată și umplută cu așchii de lemn; focul începu în curând să trosnească, răspândind o căldură binefăcătoare.

Americanul a fost adus în locuință și culcat în fundul ei, pe pățuri; cei patru englezi se așezară în jurul focului. Ultimele provizii de pe sanie, câțiva biscuiți și ceaiul fierbinte, îl mai făcură să-și vină în fire de bine, de rău. Hatteras nu vorbea și fiecare îi respecta tăcerea. La sfârșitul acestei mese, doctorul îi făcu semn lui Johnson să-l urmeze afară.

– Acum, îi spuse el, vom face inventarul a ceea ce ne rămâne. Trebuie să știm cu precizie de ce bunuri dispunem; ele sunt răspândite ici și colo; trebuie să le adunăm la un loc; zăpada poate să cadă dintr-un moment în altul și ne-ar fi cu neputință să regăsim, după aceea, cel mai mic fragment din epava vasului.

– Să nu pierdem, așadar, vremea, răspunse Johnson. Alimente și lemne, iată ce are pentru noi o importanță imediată.

– Bine, atunci să căutăm fiecare în partea sa, în așa fel încât să parcurgem tot terenul în raza exploziei; să începem cu centrul și apoi vom ajunge la circumferință.

Cei doi tovarăși se duseră imediat la patul de gheață pe care-l ocupase *Forward*; fiecare căută cu atenție, la lumina nesigură a lunii, resturile vasului. A fost o adevărată vânătoare. Doctorul o făcu cu pasiunea, ca să nu zicem cu plăcerea, unui vânător, iar inima-i bătea cu putere când descoperea vreo

ladă aproape neatinsă; dar cele mai multe erau goale, iar resturile lor, risipite pe câmpul de gheață.

Violența exploziei fusese deosebit de mare. Cea mai mare parte din obiecte erau praf și pulbere. Piese mari ale mașinii zăceau ici și colo, răsucite sau sparte; brațele rupte ale elicei, aruncate la douăzeci de prăjini departe de vas, pătrunseseră adânc în zăpada întărită; cilindrii strâmbați fuseseră smulși din buloane, coșul, crăpat în toată lungimea lui și de care încă mai spânzurau capete de lanțuri, apărea pe jumătate strivit sub greutatea unui bloc de gheață uriaș; cuiele, cârligele, velele de la catargul mare, fierăria cârmei, foile căptușelii vasului, tot metalul bricului se risipise până departe – adevărate grămezi de fier vechi.

Dar fierul acesta, care ar fi îmbogățit un trib de eschimoși, nu era de niciun folos în actualele împrejurări; ceea ce trebuiau să caute înainte de toate erau alimentele, iar doctorul făcea puține descoperiri de acest fel.

„Așa nu merge, își spunea el, în mod evident, cambuza, așezată lângă magazia de pulbere, trebuie să fi fost în întregime distrusă de explozie; ceea ce n-a ars trebuie să fi fost făcut fărâme. E grav și, dacă Johnson n-are mai mare noroc la vânat decât mine, nu prea văd ce o să ne facem.“

Totuși, lărgindu-și cercul căutărilor, doctorul reuși să mai culeagă câteva resturi de pemmican, vreo cincisprezece livre, și patru sticle de gresie, care, aruncate departe, pe o zăpadă încă moale, scăpaseră de la distrugere și conțineau cinci-șase litri de rachiu.

Ceva mai încolo, ridică de jos două pachete de sămânță de cochelaria; erau tocmai bune să compenseze pierderea sucului de lămâie, atât de eficace pentru combaterea scorbutului.

După două ore, doctorul și Johnson se întâlniră. Își comunicară reciproc descoperirile; erau, din nefericire, puțin importante în ceea ce privește alimentele; de-abia adunaseră câteva bucăți de carne sărată, vreo cincizeci de livre de pemmican, trei saci de biscuiți, o mică rezervă de ciocolată, rachiu și cam vreo două livre de cafea culeasă de pe gheață, bob cu bob. Nici pături, nici hamace, nici îmbrăcăminte n-au mai putut fi găsite; cu siguranță că fuseseră mistuite de foc.

În total, doctorul și șeful de echipaj adunară alimente pentru trei săptămâni, calculate la minimum necesar; era puțin pentru refacerea unor

oameni vlăguți. Astfel, în urma împrejurărilor dezastruoase, după ce le lipsea cărbunele, Hatteras se vedea amenințat de lipsa alimentelor.

Cât despre combustibilul furnizat de epavele vasului – bucăți din catargele sale și din carenă – puteau să dureze cam trei săptămâni; dar doctorul, înainte de a-l folosi la încălzirea casei de gheață, dori să afle de la Johnson dacă din aceste resturi informe nu s-ar putea construi un vas mic, sau cel puțin o barcă.

– Nu, domnule Clawbonny, îi răspunse șeful de echipaj, nici să nu vă gândiți la așa ceva; nu există nicio bucată de lemn întreagă care să poată fi folosită; toate acestea nu sunt bune decât să ne încălzim câteva zile, și apoi...

– Apoi? întrebă doctorul.

– Ce o vrea Dumnezeu! răspunse bravul marinar.

Odată inventarul terminat, doctorul și Johnson se înapoiară ca să ia sania, înhămară la ea, cu chiu, cu vai, bieții câini obosiți, se întoarseră la locul exploziei, încărcară aceste atât de rare, dar atât de prețioase resturi și le aduseră lângă casa de gheață; apoi, pe jumătate înghețați, se așezară lângă tovarășii lor de suferință.